

REDACTIA

Arad, Deak Ferencz-u. nr 20

ABONAMENTUL

în Austro-Ungaria :
un an 20 cor. pe 1/2
10 cor.; pe 1/4 de an
cor.; pe 1 lună 2 cor.
în de Duminecă pe an
— 4 coroane. —
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Inscrisurile nu se napotăză

ADMINISTRAȚIA :
Arad, Deak Ferencz-u. nr 20

INSERTIUNILE :

de un șir garmond: prima
dată 14 banii; a doua oară
12 banii; a treia oară 8 b.,
de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrisori nefrancoate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

SURPRINDERI.

Erau de așteptat, în ori-ce cas, surprinderi dela alegerile széll-iste; și de fapt metoda electorală s'a arătat față cu partidele maghiare, și că mai la larg simțindu-se opoziția față de sub-reșosatul regim de teroare generală, diferitele nuanțe „patriotice” au fost în puțința de a se manifesta pe de-a întregul, dându-și măsură puterilor.

Și de fapt nu au lipsit surprinderi neașteptate, poate chiar nelichipuite.

În șirul acestor surprinderi una este căderea ministrului de justiție Pász Sándor la Baja, față cu un candidat kossuthist, un tânăr avocat, care întiea-oară se prezintă în calitate de candidat la deputație.

Căderea ministrului justiției față cu cel dintâu venit, kossuthist, exprimă în deajuns sentimentul alegătorilor maghiari față cu oamenii stăpânirii.

Dar' intrucât actualul ministru al justiției nu s'a dovedit om de o valoare șovinistică superioară între maghiari, nici nu are o carieră strălucită întru șovinism, nu vom da casului o deosebită importanță.

Nu tot așa se prezintă cazul lui Apponyi și mai ales al lui Tisza Kálmán.

Contele Apponyi, leaderul partidului guvernamental, figura cea mai deasă dintre politicienii maghiari, stolul „națiunii singur alcătuitoare” luptător în străinătate pentru Maghiari, orator deservit, șovinist din creștet până în talpe, fost șef al opoziției maghiare naționaliste în curs de 25 de ani, — reușește, în

cerul care îl alesese de deputat în tot decursul carierei sale politice de până aci, ca scos de pâr, din înecul în balta banffyistă.

Asfel își prețuiesc Maghiarii oamenii?

Dar' dacă totuși s'au găsit 43 cetățeni, ale căror voturi să scape pe Apponyi de rușine, o surprindere și mai mare și mai semnificativă pentru falimentul moral al poporului maghiar, este căderea lui Tisza Kálmán, a „bătrânului general”, față cu un kossuthist — față cu Barabás Béla.

Tisza Kálmán, care în curs de 15 ani a tăiat și spânzurat în această țeară, cu gândul de a zdrobi totul ce nu este maghiar sau a prefăce totul în maghiar; inauguratorul terorismului maghiar poreclit „liberalism”; bărbatul al cărui cuvânt era normativ până în cel mai recent timp în politica maghiară; omul care a inaugurat nefastul sistem al maghiarizării ce a ajuns la culmea orgiilor banffyiste; acest bărbat, a cărui glas de câte-ori se ridica în parlament era socotit de un *memento*... acest mare bărbat al Maghiarilor, cade în alegeri, învins de-o imensă majoritate a kossuthistului Barabás; și cade nu într'un cerc străin ci în propria sa cetate, al cărui mandat îi părea indiscutabil asigurat pentru viața întreagă, în Oradea-Mare.

Ingratitudinea poporului maghiar față cu acești oameni ai săi, cari i-au dat și i-au adus prin călcarea de legi, prin forțarea împregiurărilor, situațiunea excepțională favorabilă în Ungaria, este un act consumat.

Rămânem uimiți în fața acestui simptom; rămânem uimiți cu atât mai mult, că nu o reacțiune sănătoasă este aceea care a palmuit atât de grosnic pe acești frunțași al

politicei maghiare, ci absurdul, ducerea la absurd a tendințelor reprezentate de Tisza și Apponyi; șovinismul ajuns la paroxism vrea să treacă peste cadavrele inauguratorilor politicei șovinite, demagogia răsvrăitoare a otrăvit într'atâta sufletul poporului maghiar, încât acela nimic nu mai vede, nimic nimic nu mai vrea decât un nou 14 Aprilie 1849.

Când privim această înfățișare a lucrurilor, această stare de lucruri, lui Tisza Kálmán i-se poate zice :

„Tu as voutu George Dandin!”

Partidele germane în Austria. Seria adunărilor de iarnă a partidului social-creștin s'au început. La prima adunare Lueger într'un lung discurs se ocupă de situația partidelor germane. Vorbește despre lupta electorală ce se desfășură acuma în Boemia, pentru dieta acelei provincii; luptă în care se măsoară germanii cu cehii. Oratorul acuză partidul popular german, că prea s'a arătat slăbănog în toate împregiurările; și mai ales că au cedat întotdeauna presiunii fracțiunii neastâmpărat Wolff Schönerer, care s'ar potrivit mai bine între chinezi. Condamna cu asprime pe propagatorul lozincii „Los von Rom.” Partidul social-creștin va combate și de-acum cu vigoare tendințele subversive.

Presa maghiară înregistrează cu satisfacție că alegătorii români au luat parte la alegeri pretutindeni, și încă în număr considerabil. Pe de altă parte se remarcă succesul Slovacilor naționaliști, cari au reușit să aleagă trei deputați ear unde au căzut, d'asemeni au intrunit voturi foarte multe și întreg poporul a fost pus în mișcare.

Românii și Kossuthiștii.

Multă vreme frunțașii nostri credeau că alegătorii români sunt o masă inertă, nu-i poate nimeni pune în mișcare. Ori dacă e cine-va care să-i urnească din loc, apoi este numai administrația politică ori câte vre-un candidat care să cheltuiască nebunește.

Parerea aceasta se acreditase așa de mult, în cât în părțile ungurene și bănățene, unde *censul* nu putea fi invocat ca motiv de a decreta pasivitatea, ne-am ținut departe de alegeri mai ales pentru-că n'aveam credință în bărbăția alegătorilor.

Alegerile recente dietale au spulberat această legendă tristă. Unde s'a lucrat, unde candidații au intrat în contact direct cu alegătorii, mergând pela casele lor, căutând să-le cunoască păsurile, până și kossuthiștii au reușit să fanatizeze pe Români, să-i pună în mișcare în cât format-au val puternic care a trecut nimicitor peste forța administrației politice.

La *Beiuș* candidatul kossuthist, un ilustru necunoscut, a avut cu 1000 voturi mai mult de cât guvernamentalul marcant Gajary. La *Tinca* un alt candidat kossuthist învinge chiar pe Hlatky, presidentul partidului guvernamental din Bihor. La *Ugra* eărăși era cât p'aci să cadă contele Tisza, față de un kossuthist.

Și pretutindeni alegătorii s'au Români.

Insuși președintele clubului nostru comitatens, dl Veliciu, a putut vedea, sub fereastra sa sute de Români cari se angajaseră pentru candidatul kossuthist din Chișineu, cărui puțin i-a și lipsit ca să învingă pe baronul Bánhidly. La *Pectea* chiar, Ro-

RĂVAȘ dela SIBIU.

Despre Asociațiune.

S'au strâns de mai bine de două săptămâni șerburile adunării generale ale Asociațiunii transilvane; șemenea s'au încheiat și socotelile și recenziunile asupra petrecerilor arangate cu ocaziunea aceasta, când au alergat la Sibiu Români din patru unghieri ale regatului ungar, plus un număr mare de frați din regat (Pitești). În Sibiu sunt tot felul de școlt, între altele există și o școală de neadevăr și ipocrisie. Mai ales generațiunea tină, înainte de a intra în viața practică, este silită pentru ași asigura existența, să facă aceasta praxă sub auspiciile bătrânilor. Mediul acesta bolnăvicios se înșlegă, n'a putut lăsa neinfluențată șiaristica din loc și ne obicinuiserăm cu lingușirile ei. Tocmai de aceea mai așteptat până acum să vedem nu se mai produce nimic în acest gen specific. Căci atât Sibiienii cât și străinii au fost nemulțumiți cu rezultatul șerburilor și ori încât o le-ai îndreptat și te îndrepti, numai observi puțin măgulitoare, corăspunzătoare adevărului, auzi vorbindu se în general despre Asociație. Curiositatea tocmai aci sace, nume toți sunt de acord, că adunarea ge-

nerală n'a corăspuns — nu doar așteptărilor pesimiștilor cărora nici odată nu le poți face pe voe, ci nici optimiștilor n'au fost mulțumiți cu decursul adunării generale. Cu toate acestea, cronicarii fideli ai șiarelor locale, în loc de rapoarte obiective, ne-au dat — unul mai forte, celalalt mai ritenuto — osanale la adresa anumitor persoane, și spicuit din puțințele părți reușite.

Deja așa numita seară de cunoștință n'a avut altă parte bună, cât aceea că intrarea a fost gratuită, încolo fă-care familie ședea separată la câte-o masă. Ear ce e mai mult, frații noștri din regat se așteptau la o bineventare, dar după așteptări zadarnice și văzând ignoranța societății noastre față de ei, au părăsit sala demonstrativă sub pretext de oboseală. La „împăratul Romanilor” însă au aranjat și ei o masă comună, urmată de o petrecere intimă. Se scrie în gazetele din loc, că dl Papiu, protopopul Sibiului ar fi ținut o vorbire „binesimțită” de bineventare. De auzit n'a auzit-o nimeni; dar ce e drept, imi aduc aminte să-l fi văzut stărd timp mai mult în picioare. Poate atunci să fi „simțit bine” vorbirea; căci să se împărtășească cineva de caldele cuvinte rosute, n'a fost cu puțință. — În fine după mai multe pahare de bere beute, seara de cunoștință s'a spart.

În al doilea rând e vrednic de amintit, concertul de promenadă, tombolă, dans, bufet etc. etc. Această petrecere ar fi fost foarte reușită, de nu se punea pond prea mare pe geschäftul cu scop filantropic național. Din cauza asta petrecerea a fost fragmentară. Capac la toate, a pus praful răscolit în sala nemăturată, încât drăguța mea brunetă, încrunțise, și damele chiar dacă n'au câștigat nimic în tombolă, au dus dela petrecere cel puțin un suvenir, care nu-i vor uita și erta ușor: toaletele murdărite și stricate.

În al treilea rând bălețul sau petrecerea populară, a fost punctul cel mai neglijat din într-g programul. A domnit o disordine exemplară. Domnii benchetuiesc pela 5 încă în sala dela Gesellschaftshaus, cu toate că petrecerea populară s'au anunțase la 4 oare și s'a început de fapt pela 3. — Musica cânta, umi jucau, alții așteptau doară, doară să începe odată petrecerea, căci din învâlmășeala de domni străini veniți în număr foarte mare și de țărani, nu să mai putea vedea nimic. Când credea publicul că va începe a se înscena jocuri populare după comuna sau să se facă ordine, atunci un arangier comunică încheierea petrecerii și premiarea porturilor ce s'au ținut la casă. O singură intrare și eșire strimță era la casă și lumea s'a

îndesat într'acolo să vadă cel puțin premiarea. Îmbulzeala era deja insuportabilă, ea a devenit și mai mare, când a început baterea după cărțile cari s'au împărțit. Aceasta producțiune s'a făcut în fața străinilor, cari ne-au făcut judecata în dorș cuvinte: Wallachische Wirtschaft. Grupurile de țărani au venit la Sibiu pe șoselele departamentelor respective ale Asociației și ne așteptam cu drept, ca să se aleagă pe sprânceană, fete și flăcăi frumoși și voinici de cari avem har domnului spre fala și mândria noastră destui. Ce s'a întâmplat însă? Unele grupuri constau absolut din străpăturile satului de-și era silă să te uiți la ei și sedus a crede că conducătorii și-a adus nemotenia să vadă Sibiu. Țărani și țărancele cele frumoase au umplut strada Schewis, lipsindu-le taxa de intrare 1 coroană.

Urmează pelerinagiul fraților noștri foarte atenți din regat, la mormintele emeriților George Barișiu și Papiu Ilarian. Nu s'a găsit însă nici un arangier atât de afabil să-i conducă, încât au luat pe dl Novacovici aproape cu silă să le arete locul cimiterului unde sunt înmormențați. Dl Novacovici fiind abia de vre-o câteva zile la Sibiu, singur nu cunoștea drumul. Pe tătrebate, au ajuns în fine la cimiter, unde în fața mormintelor, un elev al școlael

mănit au votat mai mulți pentru dr. Szalay, despre care nici nu auzisem înainte de alegeri, de cât pentru magnatul Vasa-helyi, om cu poziție mare în comitat și președinte chiar al reuniunii agricole de acolo și puternic la banca din Pecica.

Țeranii români de prin cele mai sărace locuri s'au pus în față cu stăpânirea — pentru Kossuth! S'au bătut între dânsii, au dat foc, au luat la goană pe preoții cari s'au dus cu stăpânirea — pentru Kossuth.

Imi obiecționa un fruntaș convins pasivist: „Da, bieții de ei au fost fanatisați, li-s'au vorbit minciuni, li s'au făgăduit imposibilități“. Desigur! Vorba e că au fost puși în mișcare, și concludia pentru noi nu poate fi alta decât că în viitor, păstrând fruntașii români pasivitatea, alegătorii români rămân la dispoziția kossuthiștilor, cari încurajăți de cele experiate acum, desigur vor lua lupta tot în mai multe cercuri electorale românești. Ori că intrăm și noi în luptă și i vom pune în mișcare nu făgăduind marea cu sarea, nici spunându-le povești, ci arătându-le jertfele ce am făcut în trecut pentru câștigarea drepturilor și punându-le în vedere ceea ce într'adevăr se poate ajunge dacă se vor grupa cu bărbăție în jurul bunilor naționaliști. Desigur, îi vom încălzi astfel mai tare de cum i-a putut fanatiza candidații unguri cari li-au vorbit prin tâlmași slabi.

De alintări că ce se poate ajunge prin luptă electorală, dovedit s'a cu prisosință în cercul *Iosăselului*. Un tiner român care n'a cheltuit o lăscăie, care a fost combătut de administrație cu toate puterile, reușește să adune 1435 voturi contra candidatului ungur Tagányi, care a cheltuit zece de mii și a avut la spate toată puterea administrației politice.

Cum a ajuns la acest rezultat Dr. Sombati? Așa, că a colindat din sat în sat, dela alegător la alegător, și a fost destul să spună că e Român, să-și facă cruce în biserică, pentru-ca Românii toți să-l prefere străinului.

Am ținut să fixăm toate aceste pentru-ca programul luptei în viitor

de poduri și șosele din București după ce a vorbit despre Barițiu și Ilariu Papin bărbăți de vicinică memorie, le-a încununat mormintele în semn de pietate și aducere aminte. La aceasta dl Novacovicu a mulțumit în numele Sibiienilor (?).

Singurele puncte al programului cari au succes pe deplin — excepționând cele 4 tacte ultime din solul cântecului „Pe cer un nor se iveau“ cântate fals de dl Isaia Popa — a fost desigur concertul reuniunii de muzică sub conducerea zeloasă, energică și conștientioasă a dlui H. Kirchner, și excursiunea bătrânilor la Râmnic—Călimanești, la care a luat parte, din eroare probabil, o singură domnișoară.

Sedințele Asociațiunii în cari Românii au dezvoltat parlamentarismul de care sunt capabili, au decurs în liniște, căci lipsa de interes față de instrucția Asociației se dovedește, cetind lista comitetului ales. Despreședinte nu mai adaug nimic cu toate că tocmai despre aceste ar fi multe de spus, dar cu Sibiienii nu e bine să te învrăbești spunându-le adevărul. Numai atât a trebuit, să le spuți adevărul în față, anatema s'a și decretat, și apoi nu-ți mai rămâne alta decât să faci, de cât poți, iei catrafusele...

să fie alcătuit avându-se în vedere cele petrecute.

Este și inimă și curaj și voință în popor, numai conducere bună să fie și minuni se poate face cu alegătorii despre care atâtă vreme s'a crezut că sunt unelte ale stăpânirii. Vorba e numai să cultivăm poporul și să nu-l lăsăm pradă agenților kossuthiști ori altor străini.

Russu Șirianu.

Electorale.

Cumpărătoarea de voturi, obișnuită așa de mult în alegerile ungurești și-a jucat rolul și cu ocaziunea alegerilor „libere și curate“ cari trec acum prin fața ochilor nostri. Intr'o mulțime de cercuri, unde dela un timp ieșea în prospect căderea vreunui candidat, mai ales guvernamental, supremul mijloc, banul salvator își făcea apariția.

Eată o frumoasă dovadă, din multele, mai puțin plastice și mai bine ascunse pentru publicul mare.

Deputatul, ales la Marghita, Órley Kálmán, scria amicului său span al Bihorului, la 29 Septembrie, următoarea scrisoare:

Ubite omice!

Mizerabilii desfășură o agitație extraordinară și lucrează cu multă forță. Szatmáry revoluționează formal comunele maghiare, spunând că „va fi liber fiertul de rachiu, cultivarea tutunului, cei săraci nu vor plăti dare, micilor proprietari nu li se va pute lua proprietatea de pământ, serviciul militar ar fi numai de 1/2 an“, etc. Ear pe valahime se aștern cu parale. Sz. Mezős s'a repezit la Peșta, a adus parale și acum se culcă cu toată puterea pe valahime.

Eu mi-am dat deja toate paralele (vre-o 8000 florint) fiindcă trebuia să-mi arvine oamenii. Deoarece ce notarii nu pot să adune singuri pe alegători, au ales din fiecare comună pe cel mai cu autoritate; în comune mai mari 10—15 oameni în comune mai mici 3—4, cari s'au angajat să adune și să aducă oamenii la vot. La fiecare din acești oameni a trebuit să-i dau câte 10 fl. Și oamenilor a trebuit să le plătească înainte cheltuielile de călătorie și întreținere, câte 3—5 florint. Afară de aceasta la Mar-

ghita am dat banchet mare, în Széplak și toate comunele am avut cheltuieli cu steagurile; le-am plătit acestea, dar mi s'au și dus toți banii.

Te rog foarte mult fă-mi rost de cele 2000 fl. cerute prin scrisoarea trecută. Dar dacă aceasta n'a fi cu puțință, cel puțin 1000, fără întârziere, foarte în grabă, căci imi expun biruința sigură, dacă în ziua alegerii nu voi avea 1000 fl. Aș avea mare trebuință de 2000 fl. căci mai am de plătit ulterior unor comune și corteșilor de frunte.

Așa sunt alegerile curate în era Széll. Un exemplu de „libertate“ a alegerilor este următorul:

În cercul Pincehely, luptă candidații: Szűcs József, poporal și Rátkay, kossuthist. În agitata luptă electorală e adusă la față locul armata, care se dă pe partea kossuthistului spriginit de administrație. Cele două partide luându-se la pâruială, armata trage în poporal; la moment cad morți 4 oameni, ear în urma ranelor mor a doua zi 3, dintre partizanii lui Szűcs.

Cu totul 7 morți!

Alegerea a fost suspendată.

Resultatul alegerilor.

Până acum se cunoaște următorul rezultat al alegerilor:

guvernamentali	253
kossuthiști	72
poporali	20
fără partid	11
ugroniști	10
naționaliști	5
democrați	1

Din străinătate.

Foile rusești și apropierea româno-greacă. Visita studenților români în Grecia a cam indispus pe foile rusești. „*Novoie Vremja*“ vede în apropierea, ce se pregătește între București și Atena, mâna unei puteri, care vâde să acopere astfel pierderea influenței sale în Serbia și Bulgaria. Foia rusească previne pe România de pericolul ce și l'ar crea, dacă ar face politică antislavă. Înfrățirea cu Grecia — zice — nu va aduce

României nici un avantaj, dar antagonismul față cu Slavii ar cauza pagubă României. Din soarta ce au avut-o Stambulov și Milan se poate trage învățătura, că o politică anti slavă în Balcani e înșelătoare.

Situația dintre Englezi și Turci în Asia mică amenință să devie serioasă. Turcii vor să ocupe orașul Koweit, și Englezii declară, ca în acest caz îl vor bombarda. Sultanul din Marabuk e prietenul Englezilor și li-a acordat numeroase concesii, în contra cărora Poarta a protestat sub cuvânt că Sultanul din Marabuk nu e autonom. Ziarele indiene cer intervenție energetică a Angliei în contra Turciei și uneltirilor germane.

Vase de războiu turcești și-au făcut apariția în împrejurimile portului Koweit din golful persic. „Bombay Gazette“ crede că protectoratul Angliei asupra acestui port va fi proclamat în curând.

Burii învingători.

Dintre telegramele de ieri una vorbește de o mare înfrângere a Burilor la Italia. Telegramele din urmă nu numai că desminte această știre, ci din contră, ne vestesc o completă înfrângere a Englezilor la Italia, pe lângă mental Zalașilor. Și anume, generalul Botha a pus mâna pe două forturi englezești după un scurt atac, împreună cu neînsemnate perieri din partea Burilor; ear după ce a luat toată muniția și proviantul ce au găsit s'au retras.

Atacul contra Englezilor a fost demontat chibzuit de Botha. Prințând în fața crucii pe Englezi, aceia grabnic au fost nevoiți să se retragă, lăsând forturile în mâinile cuceritorilor, căci în cas contrar ar fi fost încunjuțați și prinși cu toții.

În această luptă englezii au pierdut 300 de oameni, două tunuri, wat mulți și câțiri.

Generalul Brucke-Hamilton, pe care Kitchener îl trimise în ajutorul armatei strimbrate, a sosit la fața locului numai după plecarea Burilor — la spartul tirgului, cum s'ar zice. Se vor fi bucurat bieții soldați englezi, ca omul leneș, care pleacă să-și caute stăpân, în gând zicându-și: Di Doamne să lu găsească!

Din Durban vine știrea că a doua zi după lupta dela Italia, Botha a atacat, aproape de Melmonth, și a gonit o parte din armata

CALUL SULTANULUI.

— Schiță umoristică din viața militară. —

Traducere din limba germană

de

Victor V. Popescu.

(Continuare.)

În salon îl aștepta Excelența Sa cu tunică descheiată. Aceasta era un semn, că avea de a tranșa o afacere particulară care nu chestiuni oficioase. Bătându-și pîntenii la olaltă salută Schüttgenau inclinându-se ușor, apoi stete nemișcat înaintea Excelenței Sale.

Pe fața de altcum veselă a generalului se zări o rază de bucurie, „pofteste ocupă loc“ îi zise el arătând asupra unui fotoliu. Sublocotenentul ocupă loc, dară chestiunea deveni pentru el tot mai enigmatică.

„D-le sublocotenent“, începă comandantul după o scurtă pauză, cu o blândete neobișnuită. „D-le sublocotenent, D-ta nu ai purces chiar corect astăzi la festivitate, deoarece ce ai prea compromis pe fiica mea. Cine sfântul și-a dat ideea de a te declara într'un astfel de mod? De ce nu te-ai ostenit până la mine după cum se cuvine unui ofițer și să fi declarat dorința D-tale? Post a necesară o astfel de scenă?”

„Vorbiște d-le sublocotenent, eu aș dori să știu ce te-a adus să faci astfel de comedii?”

Schüttgenau nu zise nici un cuvânt, mai de grabă ar fi crezut să se dărime cerul, decât ca generalul să judece astfel nebunia calului.

„În contra persoanei D-tale nu am nimic de observat“, urma generalul văzând lacurcătura sublocotenentului. „D-ta ești un ofițer destoinic și ai putea face carieră, dară trebuie să-ți interzic de a mai face astfel de nebunii, precum erai astăzi dispus de a face. Ar fi trebuit să te fi trimes direct la arest d-le sublocotenent“.

În acest moment critic se deschise ușa odșiei de alături și Doamna de Röder apăru în prag. Prin aceasta scenă cea oficioasă luă o direcțiune cu totul prietenească.

Schüttgenau săruta mâna stimatei mame, asigurându o că iubește pe Bertha mai presus de tot și că nu are altă dorință decât a-și feriica decât să poată purta pe brațe în tot decursul vieții sale pe mult adorata Bertha. „Mama mea să simte fericită în urma rezoluției mele și se simte fericită în urma rezoluției mele și e foarte mulțumită de alegerea mea. Bertha va afla în oînsa o a doua mama plină de iubire“.

Excelența Sa primi foarte pretinsește această ușurare de inimă. Generalul privi afară pe fereastră, bătând în geam marșul său de predilecție.

„D-le sublocotenent stăruiește în toată forma pentru Bertha noastră bărbate dragă“ zise Excelența Sa zimbînd la aceasta. „Mai întâiu trebuie să întrebăm pe Bertha.“

Bertha fii chemată înăuntru, pînă pînă sărăsi salonul, amoroșii rămaseră singuri.

Nici Max, nici mireasa sa nu-și puteau cuprinde prisosința fericii lor.

„Aceasta să fie adevărat o zi de serbare în regiment“, își zise Schüttgenau după ce se văzu earăși pe stradă. „Cine s'ar fi putut cugeta la un astfel de rezultat la cîștigul de prisosință de fericie!“

Pe piața „Francisc Iosif“ întâlni Schüttgenau pe colonelul. Acesta îl opri în loc. „At fost la Excelența Sa?“ îl întreba scurt.

„Da D-le colonel răspuse Schüttgenau. „Ei și —?“

„M'am fidanțat cu fiica d-lui Comandant de corp și măne imi voi cere dela regiment permisiunea de a mă căsători“.

Colonelul rămase uimț de mirare. „Așadară din acest motiv te-a chemat Excelența Sa astăzi la sine?“ întreba el.

(Va urma.)

Hamilton. Au căzut peste 150 morți în partea Englezilor, sunt mulți răniți și prizonieri în mâinile Burilor. Au mai luat învingătorii 40 care de muniție și un mare număr de vite.

Burii sunt la rîul Umlato și Botha hantază în Natal neîmpiedecat. Avantgarda sa a ajuns deja la rîul Tugela.

Pe când astfel se petrec lucrurile pe câmpul de război, zărele din Londra aduc știrea că între regele Eduard și miniștrii s-a avut loc o scenă foarte penibilă. Regele a înfruntat pe miniștrii, că o mulțime de telegrame sosite de pe câmpul de luptă l-au presărită ciuatite; protestează cu toată energia contra acestei seduceri.

Din acestea se vede, că nu e nădejde ca războiul să se sfîrșească curînd, de nu cumva Englezii vor depune armele.

Noutăți

ARAD, 5 Octombrie n. 1901.

Avis! Rugăm pe d-nii abonanți să grăbească cu reînnoirea abonamentului pe al IV-lea quartal a. c., pentru a nu se împedeca regulata expedare a foii, ear pe cei rămași în restanță cu abonamentul, să reguleze solvirea fără amănare, altcum suntem nevoiți a-l sistă expedarea foii.

Adm. „Trib. Pop.“

Pentru protopopiatul gr.-or. al Aradului s-a deschis concurs pe care-l publică foaia oficială „Biserica și Școala“.

Ziarul „Neue Freie Presse“ dela 30 Septembrie st. n., într'un prim articol, spune că nu mai e nici o îndoială că ministrul austro-ungar de externe a înștiințat confidențial guvernul imperiului german că nu putea negocia noul tratat de comerț pe baza proiectului de tarif vamal german. Guvernul unguresc e mai ales acela care insistă pentru ca Austro-Ungaria să ia această atitudine.

La finele articolului, „Neue Freie Presse“ adaugă că politica economică care a rezulta din adoptarea proiectului de tarif german ar pune în pericol alianțele politice ale Germaniei.

56 mii coroane furate. Pe când candidații de deputați împart parole la alegătorii, pe atunci nu lipsește din funcțiunile publice câte-un hoțoman, care să tragă la cântăca bani publici, chiar în capitală. Hofinger Adolf, casier dela tramvay șterpelise anume în zilele trecute 56 mii coroane. Prins în grabă și dat pe mîna poliției, el a declarat că banii i-a trimis cumnatului său Rosner Jakob, un faimos usurar din Brașov. Poliția a pus mîna pe Jakob și a găsit la el sama aproape întreagă, și chiar și portofelul cu care dispăruse suma.

Minunată metodă: de-a face usură cu banii furati!

Hidal de așa trebuoare patriotice.

Dela Ligă. Duminecă 23 Sept. v. va avea loc procesiunea la mănăstirea Dealului (lângă Tirgoviște) în amintirea morții lui Mihail Viteazul.

În vederea călătoriei pe calea ferată ministerul lucrărilor publice a acordat o reducere de 50 la sută din prețul călătoriei, pentru membri.

Dnel Sofia Candiano-Popescu, soția dl. Juvă a generalului Candiano Popescu, și-a lucruințat o pensie de 836 lei pe an, pentru 35 ani servicia în armată de război.

Descoperiri arheologice în Viena. În urma unei decizii a consiliului comunal din Viena, s'au început în acest oraș săpături în locurile unde se află obiecte

din timpul romanilor. Săpături arheologice s'au făcut în zilele din urmă lângă biserica „Votivkirche“, unde în timpul din urmă s'a aflat un mormânt roman. În colțul străzii Universității a fost aflat, cu ocazia unei săpături, un zid roman din cărămizi și piatră. Tot aci s'a mai dat peste diferite hîrburi de lut, rămășițe de oase de oameni și animale, fragmente de vase de „terra-sigilata“ și de sticlă, și cărămizi cu semnul legiunii a zecea. În alt loc, în apropierea parcului bisericii „Votivkirche“, s'au aflat morminte sidite. Un mormânt are lungime de 2 metri; și aci s'au dat peste foarte frumoase vase de „terra-sigilata“ cu relieful, pocale și alte vase de diferite forme. În mormânt s'a găsit și un schelet. Acest mormânt se află în apropierea mormintului, ce a fost aflat nu de mult și, în care s'au găsit o pereche de cercei de aur. În ambele morminte, la o adîncime de 60 cm. dela nivelul străzii, se află o pătură de prund, care seamănă să fi fost o cărare dintr-un morminte.

Copii furati. Mare senzație a provocat în St. Petersburg următoarea întâmplare: Trei eleve, surori, au dispărut fără veste din școala particulară Labourde-Capronier. Venise adică la școala o femeie necunoscută, care spune că tatăl copiilor vrea să le vadă grabnic. Directorul institutului nebănuind nimic, dă drumul fetițelor, cari erau una de 7, a doua de 8, a treia de 9 ani. Copilele vorbesc rău rusește, căci sunt venite numai de 2 luni din America sudică. — Fiecare avea să moștenească câte 50 mii ruble, pe urmele moșului lor răposat. E probabil că din această cauză s'au fost răpîte. Poliția până acuma încă n'a dat de urma lor.

Împărat care n'are pîne. Din incidentul vizitei țarului în Franța se înprospătează următoarea reminiscență din viața împăratului Napoleon al III-lea. Împăratul a dat un prînz festiv în onoarea unui domnitor în Campiege. Bucătarul și maitri d'hotel-ii abia cînd a sosit timpul prînzului au observat că de toate s'au îngrijit, numai de pîne nu. Au alergat atunci cu o grabă febrilă la toți brutarii, dar fiind timpul întîrziat toți au fost vînduți o și așa a trebuit să comandeze din Paris, de unde a și sosit cu un tren expres, dar cu o întîrziere de o oră. Împăratul, care tocmai făcea plimbări în liber, se adresează către intendantul său Bacchioci să-i dea cel puțin o bucată de pîne, că nu mai poate de foame. Intendantul speriat trebuit să-i descopere întâmplarea la care puternicul împărat n'a putut adauge decât o așteptare resignată. Cu atât mai mult apetit a avut însă cînd a sosit pînea.

Mișcarea feministă. Dela 9 Septembrie și pîna la 22 Octombrie anul acesta, se vor ține la Berlin cursuri de către reuniunea pentru îngrijirea tinerimei feminine, care se află sub protecțiunea împărătesei Germaniei. Scopul acestor cursuri este de a se introduce femeile și fetele claselor mai culte în activitatea carității creștine feminine. Pe lîngă un curs asupra bibliei și al îngrijirii bolnavilor, se țin dese conferințe asupra instituțiilor existente, creștine umanitare.

În Belgia de asemenea mișcarea feminină face mari progrese. Astfel „Liga belgiană pentru dreptul femeilor“ precum și „Societatea pentru îmbunătățirea soartei femeii“ au hotărît, ca prin articole în ziare, întruniri publice, petițiuni etc., să lucreze pentru desființarea legii care interzice cercetarea paternității. Societatea femeilor din Elveția are de gînd să înființeze un curs de doi ani pentru bucătorese. Ministrul căilor ferate din Rusia a permis ca și femeile să fie numite ca șefi de gară în stațiuni mai mici. Afară de aceea, ministrul de finanțe al Rusiei recomandă într'o circulară că în locanțele în care se vînde alcool să fie aranjate ca vînzătoare femei, de oare-ce de șase ani încoace femeile angajate s'au purtat foarte bine, adică de atunci de cînd s'a înființat monopolul al-

colului. În orașul Vermont, din Statele Unite, au fost numite trei femei în serviciul primăriei de acolo și adică una casieră, una bibliotecară și alta la serviciul de secretariat.

Din New York se anunță că într'o întrunire publică prezidenta „Societății pentru dobîndirea dreptului electoral“, Mrs. Carrie Chapman Catt din Connecticut, a vorbit asupra unui proiect de lege privitor la dreptul electoral comunal al femeilor, care va fi depus zilele acestea în Camera deputaților din Statul Connecticut.

La această întrunire a asistat un public foarte numeros, între cari mulți deputați cari au declarat că vor vota acest proiect de lege.

Luptă între anarhist și geandarm. „Slovo Polszki“ din Lemberg primește din Kalusz știrea, că la gara de acolo s'a dat o luptă sîngeroasă între un anarhist și un geandarm. Cînd geandarmul provocă pe anarhist să se legitimizeze, acesta scoase un revolver și descarcă de trei ori asupra geandarmului, dar nu l'a nimerit. Atunci geandarmul trase baioneta și rîni pe anarhist. Acesta mai descarcă odată revolverul și glonțul sfredeli brațul geandarmului. Într'aceea mulțimea adunată prinse pe anarhist, în buzunarele lui s'a aflat, afară de revolver, un pumnal și o chartă a Austro-Ungariei. El refuză a-și spune numele.

Reclamă pariziană. — O damă mare din Buenos-Ayres — povestește ziarul „Figaro“ — venită la Paris, luase în serviciul ei un bucătar admirabil care îi gătea niște bucate așa de bune încat atît ea cît și invitații ei erau minunați. Trebuind să plece la Buenos-Ayres, doamna îi propuse că-i ofera o plată bună, el șovăia, dar în cele din urmă aurul învinse și el plecă. Abia se reîntoarse în patrie și doamna care dorea să minuneze pe cunoscuții ei dădu un prînz la care invită o mulțime de persoane. Dar de astă-dată bucătarul nu fu în stare să gătească nimic bun. Să fi fost așa din cauza cliimei? Doamna, care nu putea pricepe aceasta metamorfoză, îl chemă ad audiendum și bucătarul sfîrși prin a mărturisi că la Paris aducea total dela restaurant... Și aci „Figaro“ spune numele unui restaurant cunoscut din Paris. Ca reclamă nu e rău!

Un dialog. Artistul francez Frédéric Febore la 1891 debuta în Petersburg. Într'o seară se preumbla în grădina publică de eamnă, unde tocmai atunci era concert. Artistul i-se stînsse țigara și se adresă unui oficer, care trecea pe lîngă dînsul, să-i dea foc. Ofițerul șovăi câteva secunde, apoi i-a întins țigara. În timpul, ce artistul i-și-o aprindea, ofițerul întrebă: „D-ta ești Francez, d-le?“ „Da, sunt din Toulouse“. — „Desigur, n'ai mai fost în Rusia“. — „Așa este“. — „Numai așa imi pot explica, că n'ai salutat pe domnul cel înalt, care stetea lîngă mine, cînd ai cerut foc“. — „Pe acel domn înalt? Nici nu l'am observat. Cine era?“ — „Nu-l cunoști?“ — „Întrebă ofițerul, luîndu-și înapoi țigara. — Acela era țarul... „Ești sigur?“ — „Cu atît mai sigur, cu cît eu sunt fiul lui“.

Cea mai bogată mină de aur din lume. Cu prilejul sosirii la San-Francisco a unui steamer, cu 6 tone de aur din Klondyk, zărele americane anunță descoperirea unei alte mine de aur, mult mai bogată ca cele din Yukon, chiar în apropiere de Washington. Bogăția minereului în aur a nimit pe toți cunoscătorii. Directorul dela „Globebian Mining Company“ spune că minereul extras pîna acum, are o valoare de 22 mii dolari pe tonă. Mina va fi exploatată de un sindicat. Se înțelege emoțiunea produsă de știrea aceasta, punînd în mare fierbere pe toți aventurierii din Statele-Unite.

Răpire misterioasă. Acum opt zile, d-na Cléance Denesle, spălătoreasă, primea la dînsa acasă, în str. Celestine 6, pe

una dintre prietenele sale, Marguerite Mallet, în vîrstă de 24 ani, care plictisită de a fi maltrată de către bărbatul cu care trăia se hotărîse să caute în altă parte odihnă și liniște. Luni dimineață, pela orele 10, vechiul tovarăș al d-nei Mallet făcu irupție, spîrgînd ușa, în casa spălătoresei, absentă în acel moment.

D-na Mallet se găsea singură. Cînd d-na Denesle se reîntoarse, găsi casa deșertă.

Rarități în menageria din palatul imperial. Împăratul Francisc Iosif arată de cîtva timp un mare interes pentru colecțiunea sa zoologică din parcul dela Schönbrunn, pe care a augumentat-o foarte mult cu exemplare rare. Animalele sunt internate în localuri frumoase și bine aerisite. Oaspeții exotici, cari din cînd în cînd fac vizită împăratului, și arată asfel mulțumirea că ajungînd acasă în patria lor, trimit bîtrînului monarch diferite animale. Acum câte-va zile a sosit acolo un transport de mai mulți lei, pantere și leopardzi, ear din partea regelui de Siam au sosit câte-va pisici albe cu ochii albaștri, ale căror coade și labe se asemănă cu spuma mării. Cei mai interesați din noii locuitori ai menageriei din Schönbrunn sunt un Orang-utan (femeie), cu fiul ei, cari după o călătorie neplăcută acum se simt bine. Tînera mai-muță s'a deprins cu zilnicii vizitatori, se uită în oglindă, se joacă cu niște bile de lemn etc. Mama lui este însă foarte supărată și pare că n'a uitat pe soțul ei mort în decursul călătoriei. Zilele aceste vor sosi două girafe, făcute cadou împăratului de către Slatin-pașa, fostul guvernator al Sudanului.

Legenda rubinului. — Într'un castel oriental, se afla ca prizonieră o prea frumoasă copilă cu părul ca pana corbului, cu ochii negri și lucitori, o splendoare de tinerețe și de frumsețe. Ea avea haine și daruri dar nimic nu ușura închisoarea ei. În fie care seară raiahalul se ducea la dînsa, și i șoptea de amor, sperînd de a o învinge prin daruri și cuvinte pasionate. Dar iuima frumoasei fete era într'altă parte, și ea nu suridea decît la auzul unui cîntec foarte dulce, cîntecul tînerului pe care-l iubea și care din depărtare vegheia asupra ei. Într'o seară, ora trecuse și tiranul, stăpînul ei, nu mai șosea. Nici cîntecul depărtat nu se auzi. Deodată ușa închisorei se deschise și intră iubitul ei. Oamenii castelului tiran după învingător corpul raiahalului ucis. Frumoasa fată brună, stringînd la peptul ei pe iubitul său, se păta de sînge. În luptă el fusese rănit. O picătură de sînge, pietrificat a format cel mai prețios giuvaer. Acel sînge tîner strălucia la soare, și fu numit „Rubin“ după numele amantului care-l vîrsase pentru amor.

Forța părului. Un fir de păr, oricît ar fi de subțire, oferă o considerabilă rezistență de tracțiune. Un fir de păr negru, spune un învățat englez, poate suporta, fără să se rupă, o greutate de 110 grame; unul blond numai 70.

Tot după calculele acestui învățat, pe suprafața pielii capului ar fi aproape 130.000—150.000 fire de păr.

Și apoi, fiind-că fiecare din aceste fire de păr brune sau blonde, poate suporta o greutate medie de 90 grame urmează că toate firele de păr pe cap pot susține o greutate de aproape 120.000 kg.

ULTIME ȘTIRI.

Războiul sud-african.

Londra, 5 Octombrie. Kitchener raportează din Pretoria: „De-larey a atacat cu violență eri noapte pe colonelul Kekevich, lîngă Moedvich. Burii erau vre-o mie. Ei s'au retras. Perderile noastre sunt grave. Au murit 2 ofițeri și 31 soldați; răniți greu sunt 11 ofițeri și 48 soldați ear mai ușor 3 ofițeri, și 26 soldați. Răniți au fost transportați la Rustenburg. Mai sunt însă 40 răniți despre a căror soarte n'avem știri“.

Editor. Aurel Popovici Barcianu. Red. respons. Ioan Russu Șirianu.

2295 szám.

1901 tkvi

Árverési hirdetményi kivonat.

A m. radnai kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy Dumbrovicsán Markuné végrehajtásnak Pletyer Ioszif végrehajtást szemvedő eleni 120 korona tökekövetelés és járuléka iránti végrehajtási ügyében a m. radnai kir. j. bíróság területén lévő az ilyó 101 sz. tkvben A I 1 (236—237) hozi sz. a. felvett egész beltelkes házrua és ugyan ezen tkvben A I 2—5 n. sz. 561, 685, 889 és 1068 hozi sz. a. felvett külsőségnek Pletyen Jozsifot illető hányadára 758 koronában ezenel megálapított ki kiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennb. megjelölt ingatlan az 1901 évi Október hó 25-ik napján dél. e. 10 órakor lityó község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megálapított ki kiáltási áron alul is eladatni fog. Árverezni szándékozók tartoznak ez ingatlan becs. árának 10 % át vagyis 75 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881: IX. t. cz. 42 §-ában jezett ár folyammal számított és az 1881 évi November hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt ovadék képes érték papírban a kiküldött: kezéhez letenni, vagy az 1881: IX. t. cz. 170 §-a értelmében a bánat pénznek a bíróságnál elő. egyes elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

M. Radna, 1901. évi július hó 5-ikén.

A kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóság.

639 1—1

Col,
kir. albiró.

Banca generală de asigurare mutuală. „TRANSILVANIA“

428 51—

IN SIBIU.

asigurează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. în contra primejdiei de foc și de exploziuni; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile ș. a.;

2. pe viața omului în toate combinațiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morții și pentru terminuri fixate, de sestre și de rente.

Deslușiri se dau, și oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichș, Bihor, Oănad, Caraș-Severin, Timiș și Torontal

Agentura principală din Arad.

Strada (Széchenyi Nr. 1. casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan etagiul II.)
precum și prin agenturile cercuale și speciale.

AVIS!

Ca cel mai bun izvor de procurat cuptoare, cuptoare de fert pentru bucătării, și peste tot ori-ce obiecte de fer — se recomandă firma

CZIEGELBRIER VICTOR

din Arad (în casa Neumann)

care firmă prin soliditatea sa, serviciul prompt și ireproșabil în curs de mulți ani, și provăzută totdeauna cu cele mai bune și solide mărfuri — și-a câștigat cel mai bun renume, bucurându-se de buni partinitori,

638 2—

Novitățile noastre de toamnă și iarna

au sosit. Prin aceasta cu toată stima atragem asupra lor atențiunea onoratului public. Prăvălia noastră, vechie de șesezeci de ani, permanent a fost condusă de principiul, de-a servi pe On. cumpărătorii totdeauna în chipul cel mai solid.

In bogat asortiment avem tot felul de materie pentru haine de dame și bune barchete de spălat; șifon, pânză și garnituri de masă, cari toate **se vând cu prețul strict de fabrică.** Covoare, perdele, plapome și în mare asortiment mai ales rufe pentru dame, precum: îi (câmeși pentru dame), pantaloni pentru dame, fuste de desupt și corsete de cele mai solide calități.

Cu această ocaziune aducem totodată și la cunoștința domnilor preoți, că pentru sezonul de toamnă ni-au sosit în admirabil asortiment **materii pentru reverenți,** și e aproape fără părechie spriginul general și recunoștința mare, de care ne bucurăm din partea mușterilor noștri. Materiile noastre pentru reverenți sunt de cea mai bună calitate și—o garantăm aceasta — de culoare trainică.

Asortimentul nostru asemenea cu mult e mai bogat decât ori-și unde, având în magazin materii și țesături fine și permanent de multe feluri care de care mai frumoase.

Pregătim deplin întregi rînduri de reverenți.

Cerând valorosul sprigin al On. public, suntem

Cu toată stima:

H. ROSENBLÜH și SOȚUL
(ARAD, Piața-Libertății.)

George Iancovici,
conducător de prăvălie.

628 8—22

CREMA MARGARETA

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

I frumuseței!

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsime are un efect uimitor.

În câte-va zile face să dispară *alunele, petele de ficat, coșii, jupuiturile, bibițele, punctele negre (comedonele) și toate afecțiunile pielii.* Netezește încreșturile și ciupiturile de versat (bubat), având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vârstă, carora le face pielea *tină și frumoasă.*

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încreșturile de pe obraji cu ajutorul masagiului. Spre acest scop *Crema Margareta* este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu *Crema Margareta*, dispar nu numai *alunițele, petele de ficat,* și alte necurășeni de piele, ci și încreșturile, ciupiturile de bubat și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vîretului.

Se poate și ziua întrebuița.

Crema Margareta 1 flacon 1 coroană.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 63—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încăruntit, 2 cor.

Blondinisarea părului de ori-ce culoare, prin care părul primește o culoare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochininică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustași Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustașilor, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Representant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vânzare la drogueriile; Bruss, Economul & Co., M. Stoinescu, I. Tetzu, I. Zanfirescu și în en gros și detail la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremei Margareta e și următoarea epistolă:

D-lui Guteri Földes Kelemen, în Arad.

Folosesc demult Crema-Margareta. Primește simpatia mea pentru efectul bun al acestei creme.

București

Maria Ionașcu, artistă la Teatrul Național.